

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 343 w Warszawie
im. Matki Teresy z Kalkuty
ul. Kopcińskiego 7, 02-777 Warszawa
tel./fax: 22 643 84 54, e-mail: sp343@edu.um.warszawa.pl

SP343-021.1.26.2021.JK

ZARZĄDZENIE NR 26 / 2021
DYREKTORA SZKOŁY PODSTAWOWEJ Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 343 IM. MATKI
TERESY Z KALKUTY W WARSZAWIE
z dnia 30 sierpnia 2021 roku

w sprawie procedury ewakuacji w szkole

Na podstawie rozporządzenia MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1166 ze zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Dokonuje się aktualizacji *Procedury ewakuacji* Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 343 im. Matki Teresy z Kalkuty w Warszawie, zwanej dalej Szkołą.
2. Procedura ewakuacji Szkoły stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie obowiązuje wszystkich pracowników Szkoły.

§ 3

Traci moc zarządzenie nr 18/2021 dyrektora Szkoły z dnia 14 czerwca 2021 r.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jolanta Kubalska
Dyrektor SP 343

**Procedura ewakuacji uczniów oraz pracowników z budynku Szkoły Podstawowej
z Oddziałami Integracyjnymi nr 343 im. Matki Teresy z Kalkuty
w Warszawie**

- I. Podstawa prawna
- II. Cel procedury
- III. Przedmiot i zakres stosowania
- IV. Podstawy uruchomienia ewakuacji
- V. Sposób ogłaszania alarmu – sposoby przekazania informacji o ewakuacji
- VI. Przydział obowiązków i organizacja działania
- VII. Ogólne zasady postępowania w czasie ewakuacji
- VIII. Drogi i kierunki ewakuacji
- IX. Procedury postępowania podczas różnych zagrożeń
- X. Sposoby postępowania wobec osób o ograniczonej zdolności poruszania.
- XI. Sposoby postępowania po zakończeniu ewakuacji.
- XII. Postanowienia końcowe

I. Podstawa prawna

- 1) Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 869)
- 2) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów (Dz.U. z 2010 r., nr 109, poz.719 ze zm.)
- 3) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakimi powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1065)
- 4) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1166 ze zm.)

Ilkroć mowa o:

- Szkole - należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową z Oddziałami Integracyjnymi nr 343 im. Matki Teresy z Kalkuty w Warszawie;
- Dyrektorze - należy przez to rozumieć także Wicedyrektora Szkoły;
- SPE - należy przez to rozumieć uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

II. Cel procedury

Celem procedury jest zapewnienie sprawnego przygotowania i przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji uczniów, nauczycieli oraz pracowników Szkoły.

III. Przedmiot i zakres stosowania

Określa tryb postępowania oraz uprawnienia i odpowiedzialności osób realizujących niezbędne działania począwszy od stwierdzenia (możliwości wystąpienia) symptomów wskazujących na konieczność podjęcia czynności związanych z ewakuacją uczniów i nauczycieli oraz pracowników Szkoły.

IV. Podstawy uruchomienia ewakuacji

- 1) Pożar w szkole
- 2) Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły
- 3) Podłożenie ładunku wybuchowego
- 4) Podłożenie podejrzanego pakunku
- 5) Skażenie chemiczne lub biologiczne szkoły
- 6) Epidemia
- 7) Kataklizm

V. Sposób ogłoszenia alarmu i przekazania informacji o ewakuacji

- 1) Alarmowanie o zagrożeniach w budynkach Szkoły odbywa się w ramach wewnętrznego systemu alarmowania określonego w instrukcji przeciwpożarowej, a świadek niebezpiecznego zdarzenia zobowiązany jest natychmiast powiadomić sekretariat Szkoły – tel. 22 643 84 54.
- 2) W każdym wypadku zagrożenia wymagającego ewakuacji kilkakrotnie powtarzany jest sygnał dźwiękowy – **2 długie dzwonki** (trwające około 10 sekund każdy). W przypadku braku możliwości uruchomienia sygnału dźwiękowego obowiązuje głośny, słowny komunikat „*Uwaga, uwaga! Ewakuacja*”, przekazywany w każdym skrzydle Szkoły przez Dyrektora lub wyznaczonego przez Dyrektora pracownika.
- 3) W wypadku wtargnięcia napastnika kilkakrotnie powtarzany jest sygnał dźwiękowy – **5 krótkich dzwonek** (trwających około 1 sekundy każdy). W przypadku braku możliwości uruchomienia sygnału dźwiękowego obowiązuje głośny, słowny komunikat „*Uwaga, uwaga! Napastnik*”, przekazywany w każdym skrzydle Szkoły przez Dyrektora lub wyznaczonego przez Dyrektora pracownika.
- 4) Ewakuację należy przeprowadzić w sposób zorganizowany, kierując się ustaleniami procedury i zaistniałą sytuacją.

VI. Przydział obowiązków i organizacja działania

Dyrektor Szkoły:

- 1) ocenia sytuację i w razie potrzeby zarządza ewakuację, uwzględniając:
  - czy dotyczy ona całego budynku, czy tylko jego części,
  - którymi drogami ma się ona odbywać,
- 2) kieruje akcją ewakuacyjną do czasu przybycia służb ratowniczych,
- 3) nadzoruje przestrzeganie ustaleń zawartych w niniejszej procedurze,
- 4) nadzoruje powiadamianie specjalistycznych służb ratowniczych,
- 5) nadzoruje uruchamianie elementów zabezpieczenia procesu ewakuacji, w szczególności: transport, załadunek i ochrona dokumentacji szkoły, zabezpieczenie instalacji wodnej, gazowej i elektrycznej, otwarcie wyjść ewakuacyjnych,
- 6) określa miejsce deponowania ewakuowanego mienia,
- 7) zarządza zakaz wejścia i wyjścia osób postronnych na teren szkoły,
- 8) jeśli zajdzie taka potrzeba, zarządza ewakuację samochodów stojących na parkingu przed budynkiem szkoły,
- 9) współdziała ze specjalistycznymi służbami ratowniczymi: PSP, policją, pogotowiem ratunkowym, pogotowiem gazowym, innymi służbami – w zależności od rodzaju zagrożenia,
- 10) na miejscu zbiórki sporządza stan liczebny ewakuowanych klas oraz świetlicy szkolnej,
- 11) informuje Radę Rodziców o zagrożeniu załączając prośbę o przekazanie przedstawicielom klas informacji o pilnym odbiorze dzieci podając miejsce odbioru w przypadku braku możliwości powrotu do szkoły,
- 12) w zależności od rodzaju ogłoszonego alarmu powiadamia odpowiednie służby:
  - służbę dyżurną Policji tel. nr **997**

- służbę dyżurną PSP tel. nr **998**
- Pogotowie Ratunkowe tel. nr **999**
- ogólnopolski numer alarmowy **112**.

Wychowawcy, nauczyciele, inni pracownicy prowadzący zajęcia:

- 1) ogłaszają alarm dla uczniów (w salach lekcyjnych, świetlicy, salach do nauki indywidualnej, pomieszczeniach do zajęć terapeutycznych, sali gimnastycznej, korytarzach, gabinecie lekarskim, bibliotece, stołówce),
- 2) ustalają liczebne stany zespołów klasowych,
- 3) zabierają najważniejsze dokumenty klasowe (listy uczniów, ew. dzienniki),
- 4) nakazują opuszczenie budynku szkoły,
- 5) nadzorują przebieg ewakuacji uczniów,
- 6) jeśli zajdzie taka potrzeba, pomagają niepełnosprawnym uczniom w możliwie szybkim opuszczeniu budynku,
- 7) na miejscu zbiórki kontrolują obecność uczniów i przekazują informacje dyrektorowi,

Pracownicy obsługi Szkoły:

- 1) w godzinach pracy szkoły – treść otrzymanej informacji (komunikatu) o zagrożeniu przekazują do:
  - Dyrektora Szkoły ustnie lub telefonicznie,
  - pokoju nauczycielskiego,
- 2) wstrzymują wejście na teren Szkoły,
- 3) otwierają drzwi ewakuacyjne w budynku Szkoły,
- 4) przeszukują najbliższe zlokalizowane toalety, miejsca ustronne, szatnie oraz pomieszczenia gospodarcze w celu upewnienia się, czy nikt nie został wewnątrz budynku.

Ponadto:

- 1) w miarę możliwości i potrzeby pracownik techniczny wyłącza media: energię elektryczną i gaz, zachowując zasady bezpieczeństwa;
- 2) na polecenie Dyrektora udostępnia miejsca do działań dla służb ratowniczych poprzez założenie pachołków odgradzających, otwarcie bramy wjazdowej na teren Szkoły dla pojazdów ratowniczych.

Pracownicy administracji, w tym sekretariatu:

- 1) zabezpieczają najważniejszą dokumentację szkolną,
- 2) jeżeli zaistnieje sytuacja zagrożenia, ewakuują mienie szkolne, tak aby nie było narażone na zniszczenie lub uszkodzenie, zwłaszcza wyszczególnione poniżej:
  - pieczęcie,
  - arkusze ocen,
  - twardy dysk komputera/komputer przenośny,
  - inne dokumenty wskazane przez przełożonego.

Pielęgniarka szkolna:

- 1) zabiera ze sobą zestaw do udzielania pierwszej pomocy (np. apteczkę, dodatkowe bandaże),
- 2) odpowiada za zorganizowanie opieki i pomocy poszkodowanym uczniom oraz pracownikom szkoły do czasu przybycia odpowiednich służb.

VII. Ogólne zasady ewakuacji

- 1) Za ewakuację dzieci i młodzieży poza strefę zagrożenia odpowiada Dyrektor Szkoły; zaś za nadzór nad uczniami podczas ewakuacji - cała kadra pedagogiczna oraz pozostali pracownicy Szkoły.
- 2) W każdym przypadku wymagającym ewakuacji należy postępować zgodnie z planem (oznaczeniem dróg ewakuacyjnych).
- 3) W przypadku zagrożenia lub wystąpienia skażenia chemicznego, w zależności od zaistniałej sytuacji, postępować zgodnie z zaleceniami (pozostać na miejscu lub ewakuować się).
- 4) Ściśle stosować się do przekazywanych zaleceń przełożonych.
- 5) Zakończyć pracę sprzętu komputerowego oraz zabezpieczyć dane informatyczne także przed dostępem osób niepowołanych.
- 6) Wyłączyć i zabezpieczyć wszystkie urządzenia elektryczne i gazowe.
- 7) Nauczyciele informują uczniów o sprawnym opuszczeniu klas i przypominają im o:
  - zachowaniu spokoju podczas opuszczania Szkoły,
  - poruszaniu się zgodnie z kierunkiem ewakuacji i podążaniem za liderem grupy prowadzącej,
  - niezabieraniu plecaków w przypadku ogłoszenia alarmu przeciwpożarowego (w sytuacji ewakuacji spowodowanej podłożeniem ładunku wybuchowego, uczniowie powinni zabrać ze sobą plecaki/torby),
- 8) Pozamykać okna (tylko w przypadku ogłoszenia alarmu pożarowego).
- 9) Zamykać pomieszczenie tylko na klamkę.
- 10) Nauczyciele w miejscu docelowym ewakuacji sprawdzają obecność uczniów, przekazują informację do Dyrektora Szkoły lub Wicedyrektora, udzielają pierwszej pomocy przedmedycznej.
- 11) Na miejscu ewakuacji (boisko szkolne) nauczyciele i uczniowie przebywają do czasu otrzymania informacji o powrocie i kontynuacji nauki lub jej zakończeniu.
- 12) W pierwszej kolejności ewakuacji podlegają pomieszczenia zagrożone pożarem.
- 13) W przypadku silnego zadymienia dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej bądź na czworakach.

VIII. Drogi i kierunki ewakuacji

Po usłyszeniu alarmu:

- 1) Dyrektor, Wicedyrektor, pracownicy administracji oraz obsługi Szkoły przystępują do niezwłocznego wykonania ww. czynności zgodnie z zawartymi wcześniej obowiązkami.

- 2) Nauczyciel prowadzący zajęcia po otrzymaniu potwierdzenia o konieczności ewakuacji przekazuje uczniom komunikat o przygotowaniu się do opuszczenia sali lekcyjnej. Wyznaczony zostaje lider grupy:
  - w klasach I-III nauczyciel kieruje grupę do wyjścia ewakuacyjnego. Zwarty szyk uczniów zamyka drugi nauczyciel (np. wspomagający) lub pracownik obsługi Szkoły;
  - w klasach IV-VIII liderem jest przewodniczący klasy lub inna osoba wyznaczona przez wychowawcę.
- 3) Przed opuszczeniem sali lekcyjnej nauczyciel zamyka okna i drzwi w celu niedopuszczenia do rozprzestrzeniania się pożaru, zabiera najważniejsze dokumenty, jeśli to możliwe – wyłącza urządzenia elektryczne.
- 4) W przypadku konieczności opuszczenia terenu Szkoły (np. podczas zagrożenia wybuchem, skażenia chemicznego lub ataku terrorystycznego) wszystkie ewakuowane grupy oraz pracownicy Szkoły udają się na teren Parafii bł. Edmunda Bojanowskiego przy ulicy Kokosowej 12. Decyzję o takiej ewakuacji podejmuje Dyrektor bądź odpowiednie służby. Dyrektor przekazuje rodzicom informację o konieczności ewakuacji uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego.
- 5) Jeśli alarm ewakuacyjny zostanie ogłoszony w czasie przerwy międzylekcyjnej:
  - Uczniowie ustawiają się pod salą, w której mają mieć lekcje po przerwie i oczekują na przyjscie nauczyciela;
  - Nauczyciele udają się pod sale lekcyjne, w których mają mieć lekcje po przerwie, po czym wyprowadzają uczniów poza budynek Szkoły.

Ponadto:

- 1) Pracownicy Szkoły powinni pamiętać o konieczności wyniesienia do miejsca zbiórki wszystkich dokumentów niezbędnych do sprawdzenia i zweryfikowania listy obecności (w tym również list obecności pracowników administracji). Informację o stanie liczebności klasy należy przekazać osobie odpowiedzialnej za sporządzanie raportu (Dyrektorowi Szkoły lub osobie przez niego wyznaczonej).
- 2) Pracownicy kuchni powinni wyłączyć wszystkie zawory gazowe i urządzenia znajdujące się pod napięciem i ewakuować na miejsce zbiórki.

Kierunki ewakuacji:

sale: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10 – wyjście na patio

sale: 11, 12, 13, 14, 19, 20, 21, 22 oraz kącik nauki – wyjście na boisko przy K3

sale: 15, 16, 17, 18, świetlica – wyjście własne ze świetlicy

sale: 5, 6, 124, 127 – wyjście przy sali gimnastycznej lub przez magazynek

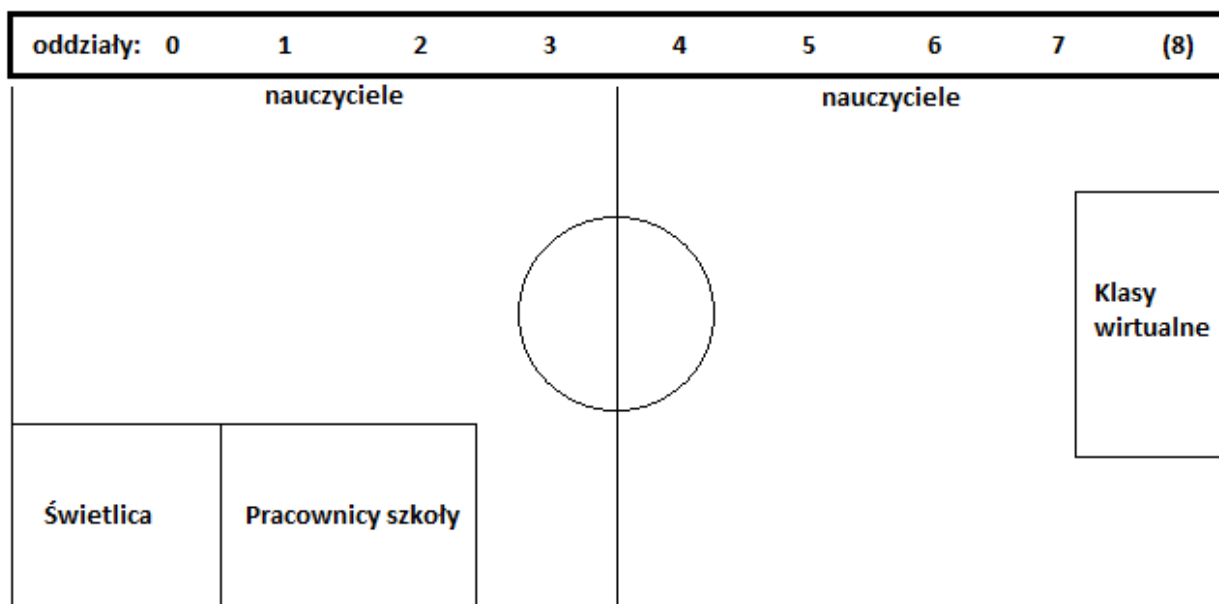
sale: 23, 24, 25, 26, 27, pomieszczenia stołówki oraz kącik nauki – wyjście w kierunku ul. Nugat

sale: administracja, sekretariat, gabinet dyrektora – wyjście na patio

pielęgniarka, pomieszczenia konserwatorów – wyjście przy sali gimnastycznej

Uwaga: wszystkie ewakuowane grupy (klasy) i osoby ustawiają się na boisku wg podanego poniżej przydziału miejsc, jeśli nie będzie to kolidowało z koniecznością wjechania na teren szkoły pojazdów ratowniczych.

Orientacyjny plan rozlokowania oddziałów klasowych oraz pracowników szkoły:

Rys. 1. Plan rozmieszczenia osób ewakuowanych na terenie boiska szkolnego.

Klasy wirtualne: grupy dzielone, zajęcia ze specjalistami, zajęcia dodatkowe.

IX. Procedury postępowania podczas różnych zagrożeń

**Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły
Postępowanie nauczyciela, współpraca z policją**

Postępowanie nauczyciela w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywnego strzelca:

1. **Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz** (zabarykaduj się) – szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia.
2. **Wycisz i uspokój uczniów** – wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą przyciągnąć uwagę i sprowokować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. **Zaopiekuj się uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniami, którzy potrzebują pomocy** – zwróć szczególną uwagę na uczniów, którzy specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
4. **Każ bezwzględnie wyciszyć/ wyłączyć telefony** – niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.

5. **Poinformuj policję, wysyłając informację tekstową SMS o zaistniałej sytuacji** – w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędne jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
6. **Zasłoń okno, zgaś światło** – należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwowanie osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz budynku.
7. **Nie przemieszczaj się** – przemieszczanie się powoduje hałas lub powstanie cienia, który może zostać zauważony przez napastników.
8. **Stań poniżej linii okien, zejź z światła drzwi** – przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
9. **Zejź z linii strzału, połóż się na podłodze** – z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu przebijają drzwi i mogą zranić osoby znajdujące się wewnątrz.
10. **Jeżeli usłyszysz strzały, nie krzycz** – napastnicy, oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi, chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się, czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
11. **Nie otwieraj nikomu drzwi** – interweniujące oddziały policji w razie takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne (np. dyrektora) do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
12. **W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia** – celem aktywnego strzelca jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia.
13. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom.**

Postępowanie nauczyciela w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

1. **Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika** – wszelkie próby oporu mogą sprowokować napastnika do impulsywnych zachowań lub zostać uznane za akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
2. **Nie udawaj bohatera** – osoby stawiające opór napastnikom giną pierwsze.
3. **Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon** – wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.
4. **Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia** – w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
5. **Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego** – patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
6. **Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika** – odwracanie plecami może zostać uznane za akt agresji bądź lekceważenia, wywołuje złość lub niepokój napastnika.
7. **Nie zwracaj na siebie uwagi** – niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.

8. **Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny** – brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
9. **Nie oszukuj terrorysty** – oszustwo może zostać uznane za brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.
10. **Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu** – zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich upodmiotowienie, co może spowodować łagodniejsze ich traktowanie przez zamachowców.
11. **Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami** – wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie może być nietypowe.
12. **Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów** – każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana.
13. **Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty, zapytaj o możliwość np. napicia się wody** – nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będzie można napić się czy zjeść posiłek.
14. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom.**

Postępowanie nauczyciela w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

1. **Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów, bo możesz zostać uznany za terrorystę** – policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
2. **Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi** – próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowana jako utrudnianie działania służb lub nawet uznana za akt agresji.
3. **Położ się na podłozę, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi, najlepiej na wysokości głowy** – taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
4. **Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom** – postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
5. **Odpowiadaj konkretnie na pytania policjantów** – nie zmyślaj, jeśli czegoś nie wiesz lub nie pamiętasz, powiedz to wyraźnie; służby interwencyjne potrzebują faktów, żeby uratować ludzkie życie.
6. **Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących** – tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
7. **Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami** – wszelkie samowolne działania mogą utrudnić akcję ratunkową.
8. **Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy** – policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
9. **Bądź przygotowany na traktowanie siebie jako potencjalnego terrorysty, dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona** – w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku.

10. **Po wydaniu polecenia wyjścia opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku** – w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
11. **Nie zatrzymuj się w celu zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru** – najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.
12. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom.**

Podłożenie ładunku wybuchowego

Postępowanie w wyniku zamachu bombowego

Ofiarami zamachu bombowego mogą być wszyscy – zarówno „swoi”, jak i „obcy”, inaczej niż w przypadku porwania lub użycia broni palnej, które dotyczą konkretnych osób. Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielanie ogromnej ilości produktów gazowych w postaci wybuchu (detonacji lub deflagracji). Określenie: ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Czynności pracownika szkoły po otrzymaniu informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. **Zapamiętaj jak największą ilość szczegółów, prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego**– uzyskane informacje mogą być istotne dla policji w celu identyfikacji sprawcy zagrożenia.
2. **Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje** – w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji.
3. **Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie działań** – może ona zarządzić ewakuację szkoły.
4. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** – ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę wszystkich osób przebywających w szkole przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
5. **Nie używaj telefonu komórkowego** – eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
6. **Wychodząc z sali, sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia** – stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.
7. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. **W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** – szybkie sprawdzenie obecności dzieci i młodzieży oraz pracowników ułatwi zakończenie ewakuacji szkoły.

9. **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu** – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.
10. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom.**

Podłożenie podejrzanego pakunku

Postępowanie w sytuacji kryzysowej i uruchomienie procedury działań

Podjezranym pakunkiem nazywamy przedmiot mogący zawierać ładunek wybuchowy lub nieznaną substancję.

Działania pracownika Szkoły w przypadku podejrzenia, że w Szkole znajduje się ładunek wybuchowy:

1. **Odizoluj miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku taśmą ostrzegawczą w kolorach żółto-czarnym** – należy założyć, że podejrany pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
2. **Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku** – ładunek wybuchowy może eksplodować w trakcie próby manipulowania nim.
3. **Okryj podejrany pakunek w razie stwierdzenia, że wydobywa się z niego inna substancja (tylko jeżeli czas na to pozwala)** – okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć jej rozprzestrzenianie się.
4. **Poinformuj o zauważeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury** – osoba ta może zarządzić ewakuację uczniów i wszystkich pracowników szkoły.
5. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** – ewakuacja musi zostać rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę uczniów i wszystkich pracowników szkoły przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
6. **Nie używaj telefonu komórkowego** – fale emitowane przez telefon komórkowy mogą zainicjować eksplozję ładunku.
7. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. **W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i pracowników szkoły i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** – szybkie sprawdzenie obecności ułatwi zakończenie ewakuacji szkoły.
9. **Jeśli jest to możliwe, poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu do szkoły** – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.
10. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom**

Instrukcja postępowania w przypadku podejrzenia podłożenia na terenie szkoły ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie Dyrektor lub osoba przez niego wcześniej upoważniona.	
Otrzymywanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego	Zauważenie podejrzanego pakunku
Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów.	Odizoluj miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku taśmą ostrzegawczą w kolorach żółto-czarnym.
Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje.	Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku.
Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury.	Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala).
Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.	Poinformuj o zauważeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie czynności.
Nie używaj telefonu komórkowego.	Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
Wychodząc z sali, sprawdź w miarę możliwości, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia.	Nie używaj telefonu komórkowego.
Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.	Bezwzględnie wykonywaj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.	W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
Poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu.	Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.
Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację przeprowadź tylko na wyraźną komendę administratora budynku (wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury) lub sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami.
Telefony alarmowe	Policja 997; europejski telefon alarmowy 112
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:

	<ul style="list-style-type: none"> • nazwa i adres szkoły • rodzaj stwierdzonego zagrożenia • własne imię i nazwisko oraz pełniona funkcja • telefon kontaktowy • zrealizowane działania. <p>Potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie.</p>
Sposób postępowania z uczniami ze SPE	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę nad uczniami ze SPE dbają o zachowanie uczniów odpowiadające potrzebom danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.
Zarządzanie w przypadku sytuacji kryzysowej	Czynnościami prowadzonymi w trakcie realizacji procedury kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
Obowiązki pracowników <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • branie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • znajomość sygnału uruchamiającego procedurę; • posiadanie spisu numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych; • znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury; • znajomość miejsca ewakuacji; • szkolenie uczniów w zakresie postępowania w przypadku uruchomienia procedury; • stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową. 	

Skażenie chemiczne lub biologiczne szkoły

Procedury postępowania w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych oraz zastosowania broni biologicznej

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku naturalnym lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z zastosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe wypełnione są mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, bruceloza etc.), wirusami (ospa, gorączka krwotoczna, zapalenie mózgu, wirus HIV), toksynami (rycyna, dioksyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

Działania pracownika Szkoły w przypadku podejrzenia, skażenia otoczenia Szkoły (np. pożar sąsiadującego ze szkołą magazynu z oponami lub środkami chemicznymi):

1. **Uciekaj do budynku Szkoły i zamknij okna.**
2. **Poinformuj wszystkich przebywających na terenie szkoły o zagrożeniu, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuuj do budynku szkoły, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.**

3. **Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadom odpowiednie służby** – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
4. **W budynku szkoły zamknij i uszczelnij okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłącz klimatyzację.**
5. **W miarę możliwości zgromadź podręczne środki ratownicze i „odtrutki”** – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
6. **Przygotuj wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń** – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji przez osobę, która ją wdycha.
7. **Powstrzymaj się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.**
8. **Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczaj uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywaj w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.**
9. **Oczekuj na pojawienie się odpowiednich służb i postępuj zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**
10. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom**

Działania pracownika szkoły w przypadku podejrzenia, wewnętrznego skażenia budynku szkoły:

1. **Poinformuj wszystkich przebywających na terenie Szkoły o zagrożeniu.**
2. **Przeprowadź ewakuację osób przebywających w Szkole.**
3. **Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadom odpowiednie służby** – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
4. **W budynku Szkoły otwórz okna, drzwi, otwory wentylacyjne, włącz klimatyzację** – w ten sposób wymusisz cyrkulację powietrza.
5. **W miarę możliwości zgromadź podręczne środki ratownicze i „odtrutki”** – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
6. **Przygotuj wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych** – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji osobę, która ją wdycha.
7. **Powstrzymaj się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.**
8. **Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wchodź do pomieszczeń, nie przebywaj w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.**
9. **Oczekuj na pojawienie się odpowiednich służb i postępuj zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

10. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom**

Działania pracownika Szkoły w przypadku, gdy Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się:

1. **Powstrzymaj się od dotykania i wężania podejrzanych przedmiotów, sprzątania proszku, ścierania cieczy.**
2. **Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryj ją np. kocem.**
3. **Pozamykaj okna oraz drzwi i wyłącz klimatyzację, nie dopuszczaj do przeciągów.**
4. **Opuść pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliw dostęp do niego.**
5. **Powiadom osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w Szkole – Dyrektora, wicedyrektora lub osobę upoważnioną.**
6. **Zaalarmuj wszystkie osoby przebywające na terenie Szkoły i skieruj je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru – rejonów ewakuacji powinno być kilka i powinny znajdować się w różnych kierunkach od Szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru w czasie przedmiotowego zagrożenia; rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń.**
7. **Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadom odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.**
8. **Jeśli miał miejsce kontakt z substancją: umyj dokładnie ręce wodą i mydłem, zdejmij ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją, i włóż je do plastikowego worka.**
9. **Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić papierosów do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb – policji, straży pożarnej, wyspecjalizowanej jednostki zwalczania skażeń i zakażeń.**
10. **Sporządź listę osób (imię, nazwisko), które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej; listę przekaz policji.**
11. **W miarę możliwości zgromadź podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.**
12. **Przygotuj wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji.**
13. **Powstrzymaj się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.**
14. **Oczekuj na pojawienie się odpowiednich służb i postępuj zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**
15. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom.**

Działania pracownika Szkoły w przypadku, gdy Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:

1. **Powstrzymaj się od dotykania i wążania podejrzanych przedmiotów, sprzątania proszku, ścierania cieczy.**
2. **Powiadom osobę odpowiedzialną w Szkole za zarządzanie kryzysowe – Dyrektora, Wicedyrektora lub osobę upoważnioną.**
3. **Przykryj substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się,**
4. **Opuść pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliw dostęp do niego.**
5. **Ogłoś alarm i przeprowadź ewakuację do wnętrza szkoły wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie Szkoły.**
6. **Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadom odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.**
7. **Zamknij i uszczelnij okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłącz klimatyzację, a budynek Szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizoluj od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.**
8. **Oczekuj na pojawienie się odpowiednich służb i postępuj zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**
9. **Po zdarzeniu – przelicz dzieci, sprawdź obecność, sprawdź stan zdrowia, udziel pierwszej pomocy, w miarę możliwości zapewnij opiekę psychologa i przekaz dzieci prawnym opiekunom.**

Instrukcja postępowania w przypadku skażenia substancją chemiczną lub biologiczną terenu Szkoły oraz zagrożenia skażeniem ww. substancjami

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	
Dyrektor Szkoły, w przypadku jego nieobecności – osoba przez niego upoważniona.	
Otrzymanie przez Szkołę informacji o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną – mogło nastąpić skażenie placówki	Zaalarmuj wszystkich przebywających na terenie Szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuuj do budynku Szkoły, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
	Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadom odpowiednie służby.
	W budynku szkoły zamknij i uszczelnij okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłącz klimatyzację.
	W miarę możliwości gromadź podręczne środki ratownicze.
	Przygotuj wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.

	<p>Powstrzymaj się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.</p> <p>Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczaj uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywaj w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.</p> <p>Oczekuj na pojawienie się odpowiednich służb i postępuj zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.</p>
<p>Skażenie Szkoły substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się</p>	<p>Nie dotykaj i nie wężaj podejrzanych przedmiotów, nie sprzątaj proszku, nie ścieraj cieczy.</p>
	<p>Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryj ją np. kocem.</p>
	<p>Pozamykaj okna oraz drzwi i wyłącz klimatyzację, nie dopuszczaj do przeciągów.</p>
	<p>Opuść pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczaj do niego innych osób.</p>
	<p>Powiadom administratora.</p>
<p>Skażenie Szkoły substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się</p>	<p>Zaalarmuj wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i skieruj je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.</p>
	<p>Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadom odpowiednie służby.</p>
	<p>Jeśli miał miejsce kontakt z substancją: umyj dokładnie ręce wodą i mydłem, zdejmij ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją, i włóż je do plastikowego worka.</p>
	<p>Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić papierosów do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb.</p>
	<p>W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja, zamknij i uszczelnij okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłącz klimatyzację.</p>
	<p>Sporządź listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przełącz policji.</p>
	<p>W miarę możliwości zgromadź podręczne środki ratownicze i odtrutki.</p>
	<p>Przygotuj wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.</p>
	<p>Powstrzymaj się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.</p>
	<p>Oczekuj na pojawienie się odpowiednich służb i postępuj zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.</p>
<p>Skażenie Szkoły substancją chemiczną/biologiczną –</p>	<p>Nie dotykaj i nie wężaj podejrzanych przedmiotów, nie sprzątaj proszku, nie ścieraj cieczy.</p>

zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań	Powiadom Dyrektora Szkoły.
	Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryj ją np. kocem.
	Pozamykaj okna oraz drzwi i wyłącz klimatyzację, nie dopuść do przeciągów.
Skażenie Szkoły substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań	Opuść pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzonej substancji i nie wpuszczaj do niego innych osób.
	Ogłoś alarm i ewakuuj do wnętrza Szkoły wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie Szkoły.
	Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadom odpowiednie służby.
	Zamknij i uszczelnij okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłącz klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizoluj od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
	Oczekuj na pojawienie się odpowiednich służb i postępuj zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę sił interwenujących i zgodnie z ich wskazówkami.
Sposób reakcji na sygnał dźwiękowy	W zależności od sytuacji: ewakuacja; wejście do budynku i pozostanie w nim.
Telefony alarmowe	Policja 997; straż pożarna 998; pogotowie ratunkowe 999; europejski telefon alarmowy 112
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje: nazwa i adres szkoły rodzaj stwierdzonego zagrożenia własne imię i nazwisko oraz pełniona funkcja telefon kontaktowy zrealizowane działania. Potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie
Sposób postępowania z uczniami ze SPE	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę nad uczniami ze SPE dbają o zachowanie się dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

Zarządzanie w przypadku sytuacji kryzysowej	Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje Dyrektor, Wicedyrektor lub osoba wyznaczona.
Obowiązki pracowników:	
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • branie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • znajomość sygnału uruchamiającego procedurę; • posiadanie listy numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych; • znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury; • znajomość miejsca ewakuacji. • szkolenie uczniów w zakresie postępowania w przypadku uruchomienia procedury; • stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową. 	

Epidemia; kataklizm

procedury postępowania przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych

Stan nadzwyczajny to sytuacja szczególnego zagrożenia, którego nie da się usunąć za pomocą narzędzi już funkcjonujących. Wymaga on sięgnięcia po szczególne środki prawne. Do stanów nadzwyczajnych zaliczamy stan wojenny, stan wyjątkowy oraz stan klęski żywiołowej.

W przypadku wystąpienia kataklizmu, epidemii, pandemii lub innego poważnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego Rada Ministrów na wniosek właściwego wojewody lub z własnej inicjatywy, w drodze rozporządzenia, wprowadza stan klęski żywiołowej.

W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo burmistrz/ prezydent miasta kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze gminy w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

W razie niezdolności do kierowania lub niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia wojewoda z inicjatywy własnej lub na wniosek starosty może zawiesić uprawnienia burmistrza/ prezydenta miasta i wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami.

Dyrektor Szkoły lub osoba przez niego wyznaczona postępuje zgodnie z wytycznymi, które są mu przekazywane przez właściwy organ działający w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej.

X. Sposoby postępowania wobec osób o ograniczonej zdolności poruszania.

Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami narządów ruchu

1. Wykorzystaj pełny i stały kontakt z otoczeniem za pomocą wszystkich receptorów.
2. Uspokój osobę.
3. Wydaj polecenia.
4. Bądź stanowczy.
5. Wskaż kierunek ewakuacji.

6. Pomóż w ewakuacji.

Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami wzroku

1. Zanim nawiążesz kontakt fizyczny, uprzedź o tym osobę niewidomą. Wymień swoje imię i powiedz co się dzieje.
2. Osoby niewidome korzystają ze swoich rąk do utrzymywania równowagi, więc jeśli chcesz taką osobę poprowadzić, zaproponuj jej swoje ramię, zamiast chwycić ją za rękę.
3. Idąc opisz otoczenie i wskazuj przeszkody, np. schody w górę, w dół.
4. Jeśli chcesz ostrzec osobę niewidomą, zrób to w sposób konkretny. Sam okrzyk „uważaj!” nie pozwoli jej zorientować się, czy ma się zatrzymać, uciekać, pochylić czy coś przeskoczyć.

Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami słuchu

1. Zanim zaczniesz mówić do osoby niesłyszącej lub niedosłyszącej, upewnij się, że na ciebie patrzy. W zależności od sytuacji możesz zamachać ręką, dotknąć jej ramienia.
2. Mów z twarzą zwróconą w kierunku rozmówcy.
3. Jeżeli osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie zrozumie któregoś zdania, nie powtarzaj go, a ujmij to, co chcesz powiedzieć inaczej.

Elementy ułatwiające ewakuację osób z zaburzeniami psychicznymi

1. Traktuj każdą osobę jako indywidualną jednostkę.
2. Wykorzystaj fakt, że osoby chętnie podchwytywają czynności wykonywane przez innych lub przywódcę grupy.

Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami

1. Wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego – ratownicy umieszczają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie.
2. Chwyt strażacki – ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, ratowanego kładzie sobie na barkach.
3. Chwyt kończynowy – jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana.
4. Chwyt „na barana” – ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obiema rękami za uda.
5. Chwyt kołyskowy – klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci.
6. Wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału – koc owija się wokół rąk i głowy.
7. Ratowanie w sposób umożliwiający ciągnięcie osoby ratowanej po płaskiej, równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w przestrzeni zadymionej, gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

XI. Sposoby postępowania po zakończeniu ewakuacji

1. Po zakończeniu ewakuacji obiekt Szkoły podlega zabezpieczeniu i ochronie oraz przywróceniu do stanu normalnego funkcjonowania.
  2. W zależności od rodzaju zagrożenia na terenie Szkoły pozostają pracownicy oraz osoby funkcyjne.
- 5) Po opanowaniu sytuacji zagrożenia Dyrektor Szkoły podejmuje decyzję o zakończeniu ewakuacji i powrocie do miejsc pracy. Sygnał odwoławczy - **1 długi dzwonek (trwający około 5 sekund) oraz głośny, słowny komunikat „Uwaga, uwaga! Alarm odwołany”, przekazywany w każdym skrzydle Szkoły przez Dyrektora lub wyznaczonego przez Dyrektora pracownika.**
- 3.
  4. Ewakuowane do rejonu zastępczego środki materiałowe zabezpiecza się przed kradzieżą, zniszczeniem lub uszkodzeniem.
  5. W rejonie zbiórki ewakuowane osoby powinny przebywać do czasu otrzymania informacji o dalszym sposobie postępowania.
  6. Dyrektor Szkoły zabezpiecza pomoc sanitarną i socjalną dla osób poszkodowanych.

W sytuacji ewakuacji próbnej

Dyrektor Szkoły podejmuje decyzję o zakończeniu ewakuacji i powrocie do miejsc pracy. Sygnał odwoławczy „Alarm odwołany”.

XII. Postanowienia końcowe

1. Niniejsza *Procedura ewakuacji* zostaje udostępniona w pokoju nauczycielskim, bibliotece oraz na portierni.
2. Z treścią niniejszej *Procedury ewakuacji* Dyrektor Szkoły zapoznaje nauczycieli i pozostałych pracowników Szkoły w sposób przyjęty w Szkole.
3. Na podstawie niniejszej *Procedury ewakuacji* uczniowie, nauczyciele oraz pozostali pracownicy Szkoły zobowiązani są do wzięcia udziału w próbnej ewakuacji przynajmniej raz w roku szkolnym.
4. Próbną ewakuację zarządza Dyrektor Szkoły we współpracy z osobą odpowiedzialną za ewakuację najpóźniej do 30 listopada każdego roku, a następnie przedstawia radzie pedagogicznej oraz pozostałym pracownikom raport z jej przebiegu.